

פניני הפרשה

פינחס

עלון מס'

1045

שנה כ"א התש"ף

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

סוף הכבוד לבוא

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם וגו' (כה. יג) – כתב רש"י: "אע"פ שכבר ניתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא ניתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשכו עמו, ולתולדותיהן שיולידו אחר המשכתן, אבל פינחס שנולד קודם לכן ולא נמשה, לא בא לכלל כהונה עד כאן" וכו'. ומדוע באמת לא זכה להימשה קודם? וכי בגלל היותו הנכד הראשון עליו להפסיד, ולא לכהן ככל אחיו?

מבאר האור החיים הקדוש ש"כל עכבה לטובה", רצה הקב"ה שיוכה פינחס בכהונה גדולה בזכות עצמו, בכח מעשה קנאותו לכבוד השי"ת, ובלא צורך בזכות ירושת אבות, כמו אהרן הכהן שזכה להיות קדוש ה' בזכות עצמו. והרי אינו דומה מי שמקים מפעל למי שיוורשו מאביו, כי המפעל נקרא על שם מי שייסד אותו.

ומכאן גם נלמד גדלותו של פינחס, שאף שיכול היה להתרעם על משה, על כך שלא קיבל כהונה, ואילו אחיו היותר קטנים ממנו מכהנים בכהונה, בכל זאת קיבל עליו את הדין בשתיקה. ובזכות זה זכה שלבסוף ניתנה הכהונה לו ולזרעו אחריו בזכות עצמו. משא"כ קרח חש מקופח, והתרעם על משה רבנו, וסופו היה שפתחה הארץ את פיה ובלעה אותו ואת כל אשר לו.

בענין "כל עכבה לטובה", מסופר על האדמו"ר מגור האמרי אמת שאחד מחסידיו היה עשיר מופלג ושאל בעצתו אם לרכוש סחורה בהשקעה כספית ניכרת. הרבי עודדו לעסקה זו, אך בסופו של דבר העסקה כשלה והוא הפסיד את כל כספו. לא היה לחסיד פנים לבוא אל רבו, והיה מאד ממורמר ומאוכזב. בהודמנות שנפגשו אמר לו הרבי כי יש להאמין במצב כזה ולא להרהר. בלית ברירה, מכר את שאר נכסיו ועלה לארץ ישראל. והנה דבר זה נעשה מעט קודם שעלה הכורת על קהילות אירופה ופולין, והתברר כי דוקא עצתו של הרבי הצילתו, ומחיר רכושו שהלך לאבדון, היה תמורה קטנה מדי לעומת חייו וחיי משפחתו שניצלו. רק אז הבין כי גם דבר שנראה כהפסד מוחלט, יכול להיות הישועה בעצמה, ולעתים זוכה המאמין לראות דוקא מתוך הקושי את האור הגדול.

שיא תורני	עצה טובה
<p>העיר הגדולה בישראל</p> <p>ירושלים היא העיר הגדולה בישראל הן מבחינת שטח והן מבחינת גודל האוכלוסיה. חיים בה כ-927 אלף תושבים, ושטחה המוניציפאלי הוא 125,000 דונם. ירושלים היא גם העיר בה מתגוררים הכי הרבה שומרי תורה ומצוות בישראל. בימות המשיח, היא אף עתידה להיות הגדולה בעולם, שכן היא תתרחב עד לדמשק. על העיר שחברה לה יחדיו, גם נתחברו הכי הרבה ספרים ושירים, כשהמפורסם ביניהם הוא "ירושלים של זהב", הנחשב לשיר האהוב ביותר על הציבור היהודי בעולם.</p>	<p>אל תשתף אדם שילדיו ירדו מהדרך עד כמה יש לך נחת מילדיך. אל תשתף יתום על האכפתיות של אביך כלפיך וכלפי שאר אחיך. אל תספר לחולה במחלה קשה על התמודדות שלך עם שפעת. אל תספר לחולה על חבר שלך שנפטר מאותה מחלה. אל תספר לרווק מבוגר עד כמה אתה נהנה ממערכת הנישואין שלך. אל תספר לאדם שמתקשה לחתן את ילדיו עד כמה שדכנים מחזרים אחרי ילדיך. (ספר העוצמות).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ידוע הדבר ומפורסם הענין שצריך אדם תמיד לראות את הנולד בכל מה שיעשה, בין בענינים גשמיים או רוחניים. ואם לא יראה מה שלפניו, הוא נקרא פתי ותם, וכמ"ש הכתוב (משלי כב, ג) "ערום ראה רעה ונסתר ופתיים עברו ונענשו". ("מגיד חדשות" ח"ט עמ' נ"ו)

פינחס בן אלעזר וגו' – יו"ד פינחס זעירא. ונראה לי ב"ד המעם לזה על פי מה שכתב רש"י ז"ל שהיו השכמים מכזים אותו על שהרג נשיא שבט מישראל. ע"ש. וממילא היו מקמינים בערכו ובשמו. ועל כן בא הקב"ה וסמך ידיו על המעשה שעשה. ועוד אפשר לומר שעל ידי שהיו מבזין אותו מיעטו גם כבוד שמם, שהראו בזה שלא נכון עשה פינחס ח"ו. ועל כן דוקא אות יו"ד זעירא לפי שהיא אות ראשונה משמו יתברך לרמוז לכבוד שמם שנתמעט. וע"ע בזה"ק פינחס (דף רל"ח ע"א) והבן. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

לכבוד בגלל ציווי ה'

עליה שחר, כפי שאמר לחכמי ישראל: "אין אני מבקש מכם, אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא".

באו חכמי ישראל וביקשו לשלם לו את השכר הזה בתמורה לכך שהוא יאפשר להם לקיים את מצות פרה אדומה – שנחשבת למצוה הכי פחות מובנת, וכך ראו הכל שאין לו מה להתגאות בכיבוד ההורים שלו, שכן עם ישראל מוכנים לשלם במיטב כספם אפילו על מצוה שטעמה אינו מובן, משמע שעם ישראל מקיימים את כל המצוות ובכללן כיבוד אם ואם, קודם כל בגלל ציווי ה' מבלי להתחשב במדת הכרת הטוב שיש לבן כלפי אביו.

*

הגאון רבי עזרא דנגור זצ"ל (רבה של בגדאד) בספרו "עדי זהב" (שמות יט, ג) שואל מדוע דוקא במצות כבוד אב ואם הדגיש הכתוב "כאשר צוך ה' אלוקיך"? ומבאר כי מצות כיבוד אב ואם היא מהמצוות השכליות ביותר. מדוע בן מכבד את הוריו? מפני שהם גידלוהו, טרחו למענו והוא חייב בטובתם. אלא שאין זה מדויק, הסיבה שיש לכבדם היא קודם כל מפני שהתורה ציוותה. הגע עצמך, אם הוריו לא התנהגו אליו יפה או שכלל לא גידלוהו, וכי לא יהיה חייב לכבדם? ! ולכן הדגיש הכתוב דוקא בכבוד אב ואם: "כאשר צוך ה' אלקיך" – עשה מצוה זו בגלל ציווי ה' (וראה עוד להגאון יעב"ץ בהגהותיו לשמונה פרקים להרמב"ם (פ"ו סוף אות ב'): "מי שיעשה הטוב והישר במצוות המפורסמות לבני אדם מצד היותן טוב בחיים כהסכמת השכל, עדיין אינו מוצא חן בעיני ה'").

*

יהודי אמיד מוזקני העיר פרשבורג בא אל החתם סופר והתאונן באוזניו על בנו שאינו מכבדו כראוי. זימן החת"ס את הבן והוכיחו על כך שאינו מכבד את אביו, כמצות התורה. הצטדק הבן, שאביו אדם אמיד ובעל נכסים, ואף על פי כן אינו מסייע לו בפרנסתו, והדבר גורם להצטברות טינה בלבו על אביו. נענה החתם סופר ואמר: "כשציוותה התורה 'כבד את אביך ואת אמך', היא לא התנתה זאת במתן סיוע מצד ההורים. הציווי נאמר לבני-ישראל כשהיו במדבר, קיבלו לחם מן השמים, ולא נזקקו לעזרת ההורים. ובכל-זאת קבעה התורה שהבן חייב בכבוד אביו ואמו...".

כאשר נשאל רבי אליעזר על ידי תלמידיו: עד היכן כיבוד אב ואם? "אמר להם, צאו וראו מה עשה נכרי אחד באשקלון לאביו, ודמא בן נתינה שמו. בקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד בששים רבוא שכר, ורב כהנא מתני, בשמונים רבוא, והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו, ולא ציערו. לשנה האחרת נתן לו הקדוש ברוך הוא שכרו - שנולדה לו פרה אדמה בעדרו. נכנסו חכמי ישראל אצלו. אמר להם: יודע אני בכם, שאם מבקש אני מכם כל ממון שבעולם, אתם נותנים לי, אלא אין אני מבקש מכם, אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא. ואמר רבי חנינא: ומה מי שאינו מצווה - כך, מצווה ועושה - על אחת כמה וכמה?! דאמר רבי חנינא, גדול מצווה ועושה, ממי שאינו מצווה ועושה" (קידושין ל"א ע"א).

הנה לנו כיבוד הורים מיוחד במינו – שנעשה על ידי גוי. מה בכל זאת מבדיל בין כיבוד הורים של גוי לבין כיבוד הורים של יהודי? ומדוע זכה אותו גוי לקבל בשכרו דוקא פרה-אדומה?

השיב על כך הגאון רבי אליהו בן חיים זצ"ל (הראנ"ח) מחכמי קושטא בספרו "הנותן אמרי שפר" (שמות כ, יב):

בשעה שאותו גוי הפסיד ממון רב בשביל כיבוד אביו, נעשה חילול ה' – הנה, אומות העולם מדקדקים במצות כיבוד הורים יותר מעם ישראל המצווים על כך? !

נתן הקב"ה לדמא בן נתינה פרה אדומה כדי להראות מה בין בני ישראל לאומות העולם. כיבוד הורים היא כאמור אחת המצוות שההגיון שלהם מובן מאוד, ואילו פרה אדומה היא המצוה שההגיון שלה הכי פחות מובן. והנה דמא בן נתינה אמנם קיים כיבוד הורים בשלמות המעשה, אך חסר היה העיקר – קיום המצוה מפני ציווי ה'! הוא עשה זאת בגלל שהיה בעל רגש גדול של הכרת הטוב כלפי אביו, והוא נמשך אחר טבעו. סביר להניח שאם אביו לא היה אהוד עליו, לא היה מפליג בכבודו. ולא זו בלבד אלא שהוא הרגיש שהפסיד בגין המצוה שעשה ודרש

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

הקמיע שהציל

"שתכתוב זאת על קלף בגודל מזוזה שעל פתחי בתיכם..."

רבי יהונתן אייבשיץ לא בזבז זמן, פנה מיד לחדר סמוך, גייס את מוחו החריף, ובטרם חלפה השעה, כבר התייצב בפני ההגמון כשבידו קמיע קלף קטן בגודל מזוזה, ועליו משורטטת טבלה אשר באמצעה כתובה האות ע' ומשם מקיפות אותה האותיות של המשפט "עם ישראל חי, לעולמי עד" במספר מדויק של 45,760 פעם!

ההגמון הנדהם בלע את לשונו, וידיו היפכו באי אמון בקלף. כעבור רגע התעשת ושאג לעבר רבי יהונתן: "המבקש אתה להתל בי?!".

נענה רבי יהונתן בקול שקט ובוטח: "עשיתי את הקמיע כמצוותך. מה שנותר לך לעשות, הוא להתחיל לקרוא מהאות עי"ן הגדולה העומדת באמצע הקמיע. יכול אתה לקרוא את המשפט בחמשה וארבעים אלף שבע מאות וששים אופנים לכל צד... אולם הקריאה תארך לך זמן רב, ועליך ראשית לקיים את הבטחתך, ולבטל את הגזירה!".

התוצאה היתה שהיהודים נשארו במץ, ולהגמון לקח כשנה (!) למנות את מספר הפעמים שהמשפט מופיע בקמיע, ולדעת שאכן רבי יהונתן קלע אל השערה ולא החטיא! (הסבר רחב ומפורט כיצד אפשר לקרוא את המשפט "עם ישראל חי לעולמי עד" עשרות אלפי פעמים בקמיע קטנטן זה, ראה למרן רה"י שליט"א בספרו "מגדולי ישראל" ח"א, במאמר על רבי יהונתן אייבשיץ).

ההגמון התפעל מאד מחכמתו של רבי יהונתן, וטלטל את עצמו עד אליו, כדי ללחוץ ידו בהערכה והתפעלות.

"עתה" אמר בנימת התנצלות "נוכחתי לדעת, שאכן "עם ישראל חי, לעולמי עד...!".

אם תבקשו למצוא את מקור הביטוי הנצחי: "עם ישראל חי!", לא תמצאוהו במקורות חז"ל. על פי המסופר ניסה אותו לראשונה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בעקבות מעשה שהיה, וכך היה:

פעם בא שליח מהעיר מץ לפני הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ובפיו הודעה נוראה ואיומה: ההגמון הרשע גזר גזירת גירוש על כל יהודי העיר וגלילותיה!

בנסיון להציל את בני עמו, הגיע רבי יהונתן אל ההגמון ושאל: "מה כל החרדה הזאת פתאום לעקור אלפי נפשות ממקום מושבן ולהופכן לנוודים בן-לילה?!...".

ההגמון 'התנצל' כי הוא בסך הכל מקיים את "דברי-משיחו" המחייבים להתעולל בעם היהודי.

רבי יהונתן לא נבהל, והכריז בגאון בפני ההגמון: "עם ישראל חי לעולמי עד!".

הביטחון והעוז בהם נאמרו הדברים, הלמו בלב האבן של ההגמון.

חישב הלה להתעמר ברב היהודי ולהטיל עליו משימה כבדה ובלתי אפשרית. "אמור נא לי" פנה לרבי יהונתן, "כמה מספר בני עמך בעירנו ובגלילותיה?".

"חמשה וארבעים אלף, שבע מאות וששים" נקב רבי יהונתן במספר המדויק.

ההגמון המרושע הביט בשעונו במבט שטני ואמר לרבי יהונתן: "הן שמעתי שמומחה אתה בכתיבת קמיעות, ומקודם הצהרת "עם ישראל חי לעולמי עד". ובכן, אם תצליח בתוך שעה לכתוב את המשפט שאמרת ארבעים וחמשה אלף שבע מאות וששים פעם כמספר יהודי העיר, אבטל את הגזרה".

"אך זאת בתנאי" סיים ההגמון בחיוך מפלצתי

☺ זה לא חוק! ☺

סערה עזה התחוללה בלב ים והאוניה הישבה להישר. אף לא אחד מן הנוסעים נותר אדיש. הכל נאחז בדבר מה יציב והפילו תחינתם לפני בורא עולם שינוח הים מזעפו.

אחד הנוסעים שהיה איש תם, שאל בפליאה את אחד הזועקים: "משה, למה תצעק? כלום שלך היא הספינה?..."

☺ חוק חוק חוק אה... ☺

עם ישראל הוא כמו גוף אחד, וכל אחד מאתנו אחראי על מעשי חבריו!

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתידי בע"ה לראות אור)

שאלה: האם אפשר לארגן טיולים לילדי התלמוד תורה באתרים שאינם שומרים שבת?
תשובה: כל מקום שיש לו תחליף שהם שומרים שבת – יש להעדיף את שומרי שבת, אפילו הם קצת ביוקר.
אבל אם אין תחליף – מותר ללכת למקומות נופש גם שאינם שומרים שבת. כמו שכולנו משתמשים בחשמל – בחול – אע"פ שהכרת החשמל איננה שומרת שבת.

שאלה: האם בימי בין המצרים מותר לקנות משחקים חדשים, ואם כן, האם מותר להשתמש בהם?
תשובה: לא ולא.

שאלה: האם בימי בין המצרים מותר לקנות מתנה לגננת או מורה ולמסור לה?
תשובה: אפשר להודיע לה שיש מתנה בהפתעה (ולא להגיד מה היא) ולמסור לה אחרי ט"ב.

שאלה: עשינו "זכרון דברים" לקניית דירה בט"ו בתמוז, וחתימת החוזה מתוכננת לתאריך כ"ו בתמוז, האם כדאי לדחות את תאריך חתימת החוזה?
תשובה: לפני ראש חודש אב אין בעיה לחתום חוזה, ושיהיה בהצלחה.

שאלה: האם מותר לעבור דירה בימי בין המצרים?
תשובה: בשעת הדחק, לפני ראש חודש אב דוקא.

שאלה: האם מותר להתקין מזגן בתשעת הימים?
תשובה: בתנאי שלא ישתמש בו עד אחרי תשעה באב.

שאלה: יש לנו מפעל קמץ שמכינים ומעצבים בו כובעים ומטפחות, ורצינו לדעת האם מותר לתפור מטפחות ולהשאיר הגימור לאחר תשעה באב?
תשובה: כל דבר שלצורך פרנסה מותר (חוץ משוויית חושים, מפני אבן השתיה), ובלבד שלא למכור ושלא ללבוש עד אחרי תשעה באב, וטוב שהגימור יהיה אחרי תשעה באב.

שאלה: אודות כתובת גיורת, אשר סופר עליה בעת כתיבת הכתובה שהיא בת לאם יהודיה ונתגיירה מספק בהיותה פחות מגיל שלש, ולאחר מכן התברר שאיננה בת לאם יהודיה ונתגיירה כדין בהיותה נערה. שאלתנו מה דינה של הכתובה (מצורפת בזה)?
תשובה: איני יודע מה הבעיה. אם מצד שהיא גיורת – הרי כתבו בת אברהם אבינו, ואם מצד שכתבו בתולתא – אין בזה כלום בדיעבד. עיין בספר משפט הכתובה ח"א (עמוד ש"ב והלאה) שאפילו בעולה ממש לפעמים כותבים לה בתולתא לכתחילה מפני הכבוד. וכל שכן בנדון דידן. (וע"ע שם עמוד ש"ט וש"י).

שאלה: האם מותר בתעניות להעלות שליח צבור שלא נתמלא זקנו?
תשובה: אני ראיתי את אמה"ג זצ"ל שהניח את בניו ותלמידיו לעמוד להתפלל בצבור (גם בתעניות) מבני י"ג ומעלה.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו